

Zpráva o realizaci Regionálního akčního plánu pro střevli potoční (*Phoxinus phoxinus*) na Vysočině v roce 2021

Jana Matrková, AOPK ČR, RP Správa CHKO Žďárské vrchy

Aktualizace RAP a monitoring

V roce 2021 proběhla aktualizace RAP, jejíž součástí byl plošný monitoring výskytu střevle, na území CHKO pracovníky AOPK ČR, a mimo území CHKO externími ichthyology. Hlavním cílem bylo aktualizovat údaje o výskytu střevle – zhodnotit změny v populacích střevle jejich současnou perspektivu, a aktualizovat návrhy opatření na jejich ochranu (RAP).

V rámci projektu „Ověření aktuálního rozsahu výskytu střevle potoční na Vysočině a aktualizace návrhu ochranných opatření v RAP pro jednotlivé lokality“ koordinovaného AOPK ČR Havlíčkův Brod a financovaného Ministerstvem životního prostředí prostřednictvím Programu obnovy přirozených funkcí krajiny byl v roce 2021 proveden ichthyologický průzkum na vybraných tocích se zaměřením na vyhodnocení stavu populace střevle potoční. Tento průzkum navázal na pilotní mapování z let 2015 a 2016. Hlavním cílem projektu bylo aktualizovat údaje o výskytu střevle – zhodnotit změny v populacích střevle za uplynulých pět, respektive šest let, jejich současnou perspektivu a aktualizovat návrhy opatření na jejich ochranu. Celkem bylo metodikou odlovu ryb elektrickým agregátem prozkoumáno 81 lokalit (profilů) na čtrnácti tocích Vysočiny.

Na dvanácti tocích se opakoval průzkum z předešlých let. Střevle byla potvrzena na všech, a to na 82 % sledovaných profilů. Její zastoupení v ichtyofauně bylo velmi variabilní – na některých lokalitách byla velmi vzácná (zastoupení méně než 1 % ve vzorku rybního společenstva), jinde byla jediným zjištěným druhem ryby. Dvě povodí byla do sledování zařazena nově, aby byly potvrzeny nové údaje o výskytu střevle v Kraji Vysočina. Na jednom byl výskyt střevle potvrzen (soutok Želetavky a Bihanky), na druhém nikoliv (Trnava).

Dva toky s výskytem střevle v CHKO Žďárské vrchy (Ranský potok a Staviště) nebyly do projektu zařazeny, protože jsou sledovány interně pracovníky AOPK ČR (Ing. Josef Havelka, Mgr. Petra Doležalová). I zde byl výskyt střevlí v roce 2021 potvrzen. Střevle byla nově potvrzena i na rybníčku na přítoku Staviště. Pracovníci CHKO také upřesnili výskyt střevle na Poděšínském potoce (přítok Sázavy).

Na třech profilech na Mlýnském/Losenickém potoce byly prověřeny v rámci projektu OP MapInv: Inventarizace MZCHÚ. Její výskyt byl potvrzen na jednom profilu.

Shrnutí výsledků projektu:

Střevle byla v roce 2021 potvrzena na všech lokalitách z let 2015 + 2016, a na jedné nové lokalitě.

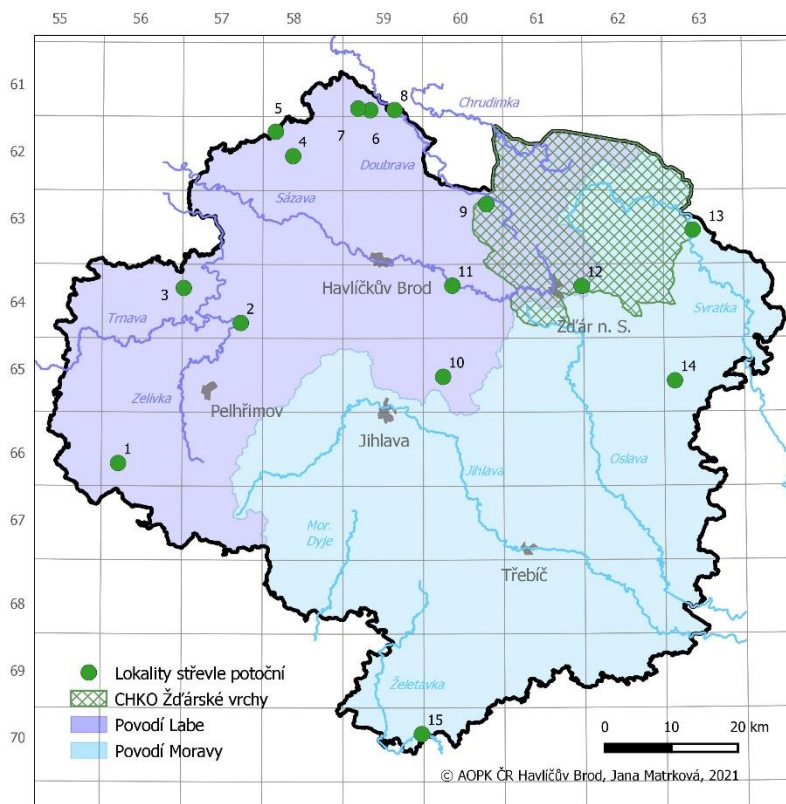
Střevle na Vysočině vytváří tři typy populací:

1. Horní úseky toků s izolovanou populací vázanou na jediný tok
2. Větší toky se slabou populací v kmenovém toku, která je patrně primárně vázaná na přítoku
3. Toky v nichž je střevle patrně primárně vázaná na kmenový tok, ale může využívat i přítoky

Populace střevle na Vysočině jsou obecně slabé, zranitelné (typicky jednotky či desítky střevlí na lovný profil). Skutečně silná populace střevle na Vysočině chybí.

Změny v populacích jsou značné a místně specifické: značně fluktuuje početnost, věková struktura střevlí i jejich zastoupení v ichtyocenóze.

Na řadě míst střevle překvapila: je schopná dočasně přežít v podmínkách dříve považovaných za nevhodné.

Obr: mapa aktuálního výskytu střevle potoční na Vysočině v r. 2021.

1. Včelnička a Hušský potok, 2. Želivka, 3. Martinický potok, 4. Sázavka, 5. Chlumský potok, 6. Doubravka, 7. Hostačovka, 8. Doubrava, 9. Ranský potok, 10. Šlapanka Jamné, 11. Sázava, 12. Staviště, 13. Svatka, 14. Bobruvka, 15. Želetavka.

Výchova a osvěta

Osvěta byla prováděna průběžně na jednáních Správy CHKO k akcím týkajících se vodních toků, účastníky jednání byly zpravidla obce, pracovníci vodoprávních úřadů, správci toků, zpracovatelé dokumentací a dodavatelé akcí.

Aktivity provedené v roce 2021 (monitoring střevle a aktualizace RAP) byly popularizovány v časopise Ochrana přírody (č 1/2022, vyšlo v únoru 2022) a formou přednášky na Monitorovacím semináři AOPK ČR (hotel Luna, 2. 3. 2022).

Odkaz na článek:

<https://www.casopis.ochranaprirody.cz/pece-o-prirodu-a-krajinu/strevle-na-vysocine/>

Výsledky monitoringu byly zadány do NDOP. Dále jsou podrobně shrnuty, komentovány a doplněny o návrh aktualizace RAP v závěrečných zprávách z projektu, dostupných na webových stránkách

<https://bibliografie.nature.cz/>

Zapsala Jana Matrková